చిత్రమైనదీ విధివిధానం

డి. సీతారామ శాస్త్రి

క్లాసులో లెక్చరరు పాఠం చెప్తూ వున్నాడు ఉషారుగా. 'చూచారు యీ యాజ్ యు లైక్ ఇట్ నాటకంలో ఏ పాత్రను కదిలించినా తన ప్రేమగోలే కదా. రాకుమార్తెలు రాకుమారులు ప్రేమించుకోవటం సహజం. కాని షేక్స్పియరు గొర్రెల కాపరులనుకూడ ప్రేమికులలో పడేసి మరింత ఉదాత్తంగా సృష్టించాడు పాత్రలను. అందుకనే ప్రేమ గ్రుడ్డిది అంటారు. ప్రేమించటానికి ప్రేమింపబడటానికి అందరు అర్హులే' అని వివరిస్తూ విద్యార్థులవైపు తిరిగిచూచారు.

అప్పుడే యౌవనములో అడుగుపెట్టిన వారేమో 'ప్రేమ' అను పదము వారిలో మధురానుభూతులు కల్గించి చక్కిలిగింతలు పెడుతోంది.

క్లాసంతా ముసిముసి నవ్వులతో నిండిపోయింది.

లెక్చరరు మగపిల్లలని ఆడపిల్లలని కలయ చూస్తూ వారి భావాలను గమనిస్తున్నాడు.

'మాష్టారు' అన్న సన్నని కంఠధ్వని వినబడింది.

క్లాసంతా నిశ్శబ్దము. అంతా అటువైపే తిరిగి చూచారు.

'నాకు తలనొప్పిగా వుందండి వెళ్ళిపోతాను' అంది సుజాత.

'ఏమమ్మా ముందే అడిగి వెళ్ళక పోయినావా'

సమాధానం లేదు.

'సరేలేమ్మా వెళ్ళు' అన్నాడు లెక్చరరు.

పుస్తకములు తీసుకొని వచ్చేసింది సుజాత. బరువుగా అడుగులు వేసుకుంటూ బయలుదేరింది.

'నిజంగా తనకు తలనొప్పి వచ్చిందా' అనుకొంది. 'కాదు ఆవేదన' అని మనస్సు చెపుతోంది.

పార్కు వచ్చేపోయే జనముతో సందడిగా వుంది. పిన్నలు, పెద్దలు, యువతులు, యువకులు అందరు సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఆకుపచ్చని కంబళీ పరచినట్లుగా వున్న పచ్చికపై అక్కడక్కడ తీరికగా కూర్చున్నారు. పిల్లలు కేరింతాలు కొడుతూ ఆడుకొంటున్నారు.

నిర్మానుష్యముగా వున్న ప్రదేశంలో ఏకాంతంగా కూర్చొంటే నాన్న కొంచెము ఊరట కలుగుతుందేమోనని దారి తీసింది పార్కులోకి సుజాత.

'సుజాతా' అని పిలుపు వినపడింది.

వెను తిరిగి చూచింది సుజాత.

'ఏమే సుజ అట్లా వున్నావు' అని ప్రశ్నించింది కమల దగ్గరకు వస్తూ.

'ఆ మనసేమీ బాగుండ లేదు' అంది సుజాత.

'పోనీ నాకన్నా కాస్త చెప్పకూడదటే - నీ ఆత్మ మిత్రురాలినికదా!'

'అదికాదే - ఇంకాక క్లాసులో మాష్టారు యాజ్ యూ లైక్ ఇట్ పాఠం చెపుతుంటే తల నొప్పిపుట్టే వచ్చేసాను. అంతే ఏమీ లేదు' అంది సుజాత అసలు సంగతి మరుగు పరుస్తూ.

ఎవరూ లేని చెట్టుక్రింద కూర్చున్నారు యిద్దరు మౌనంగా.

సుజాతకు పదెనిమిది సంవత్సరము లుండవచ్చు. అందమైన ముఖము, సోగదేరినకండ్లు, దొండపండులాంటి ఎర్రటి చిన్ని పెదవులు చక్కటి తెల్లని పలువరుస. నిడుపైన జడ. పచ్చని దబ్బపండులాంటి శరీరచ్ఛాయ. గాంభీర్యంతో కూడిన ఆ ప్రశాంతవదనము ఎవరికైన యిట్టె ఆకర్షిస్తుంది.

ఇద్దరిమధ్య నిశ్శబ్దత కాపురం చేస్తోంది. మనస్సులో లేగే ఆవేదనాతరంగాల కనుగుణంగా గాలికి లేగిన ముంగురులు ముఖాన్నంత ఆవరించుకుంటున్నాయి.

'ఏమిటి - సుదీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నావు సుజా' అంది భరింపరాని నిశ్శబ్దతను భంగపరుస్తూ.

ఈలోకంలోకి అడుగు పెడుతూ 'ఏమిటే అంటున్నావు' అంది సుజాత.

'నీతో మాట్లాడటంకన్నా రాయితో మాట్లాడటం మేలు'

'కాదు మరి. ఓపట్టానికన్నా రాయిపలుకుతుంది, నేను అదీ లేదుకదూ' అంది నవ్వుతూ.

'ఎప్పుడూ అట్లాపరధ్యానంగా వుంటావేమిటే'

'అది సరేకాని పరీక్షలు దగ్గరకు వస్తున్నాయికదూ. బాగా చదువుతున్నావా క్లాసురావాలి మరి' అంది సుజాత విషయాన్ని మార్చటానికి ప్రయత్నిస్తూ.

వారిద్దరిమధ్యా అనేక విషయాలు దొర్లిపోతున్నాయి.

'హ హ హ హ' అని పెద్దగా నవ్వుతున్నారు ఎవరో.

ఇద్దరు ప్రక్కకు తిరిగిచూచారు. పిచ్చివాడులాగావున్నాడు. పాతిక సంవత్సరాలు వుండవచ్చు. దుబ్బుగా పెరిగిన గడ్డం. పీక్కుపోయినకండ్లు. చూడటానికి అసహ్యంగా వున్నాడు. గట్టిగా నవ్వుతున్నాడు. అంతలోనే ఏదో గొణుక్కుంటున్నాడు తనలో.

సుజాత అతని వంక ఓ క్షణం చూసి ప్రక్కకు త్రిప్పుకుంది. తలప్రక్కకు తిరిగింది. ఆమెకు ఏదో అనిపించింది. మళ్ళీ అతని వైపు పరీక్షగా చూచింది.

'చూడవే కమలా. ఆ కళ్ళలోని కాంతి. ఎవరో పాపం నిర్భాగ్యుడు.'

'చీకటి పడుతోంది యిక పోదామా' అంది కమల.

ఇద్దరు యిళ్ళకు వెళ్ళటానికి లేచారు.

చదువుకుందామని పుస్తకముతీసి టేబిల్ లైట్ ముందర కూర్చుంది సుజాత. పేజీలు త్రిప్పుతోంది. అక్షరాలు అలుక్కుపోతున్నాయి. పుటలు వెనక్కు తిరుగుతున్నాయి. ఒక్కసారి కళ్లు అశ్రుపూరితాలైనాయి. గత చరిత్ర జ్ఞాపకం వచ్చింది. రెండు సంవత్సరాలు వెనుకకు వెళ్ళింది.

అప్పటికి తనకు పదహారు సంవత్సరాలు. అందరు బంగారు బొమ్మ సుగుణాల రాశి అని అంటుండేవారు తనని. 'పువ్వు పుట్టగానే పరిమళిస్తుంది' అది అమ్మలక్కల రిమార్కు. తను సరదాగా కబుర్లు చెబుతూ చిలిపిగా ప్రవర్తిస్తుండేది. 'ఏమోనమ్మా ఈ చిలిపి పిల్లతో ఆ వచ్చే మొగుడు ఎట్లా వేగుతాడో గాని' అంటుండేవారు ప్రక్కింటి బామ్మగారు. అప్పుడు తను ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. చదువుతోంది. ఒక రోజున ఉదయమే లేచి పనిమనిషి రాకపోవటంవల్ల దొడ్డి వూడ్చి నీళ్లు చల్లుతోంది. చెంబుతో విసురుగా నీళ్లు చల్లింది. అప్పుడే టూత్ బ్రష్‌తో ప్రత్యక్షమైన మూర్తిముఖం ఒళ్లు తడిసిపోయింది. విస్తుపోయి చూస్తోంది. అతను రెప్పవాల్చకుండా చూస్తున్నాడు తన వైపే. తనకు భయమేసింది. గబ్రున లోపలికి ఒక్క అంగలో వచ్చి పడింది.

మూర్తి ఆ రోజు రాత్రే, ప్రక్క భాగంలో వుంటున్న తన బావగారింటికి వచ్చాడు. ఎమ్. ఏ. లిటరేచరు ఫస్టు క్లాసులో ప్యాసై మద్రాసులో లెక్చరరుగా పని చేస్తున్నాడు. నిండు విగ్రహము. అందమైన ముఖం. మూర్తి వున్న రెండు రోజులలోను సుజాత రూపగుణములకు సమ్మోహితుడైనాడు. ఆమె చిలిపిచేష్టలు తనకు చక్కిలిగింతలు పెట్టినట్లయింది. అంతే. విధి అనుకూలించింది. ఆ వేసవిలో యిద్దరికీ వివాహమైంది.

మూర్తికి శెలవులు అయిపోయినాయి. మద్రాసు వెళ్ళవలసిన రోజు దగ్గరపడింది. 'ఏమండీ నేనూ మీతో నే మద్రాసు వస్తా' నంది సుజాత గోముగా.

'సరేకాని, హోటలులో కాపురం పెడదాము' అన్నాడు నవ్వుతూ. 'అదికాదు సుజా. నేను ముందరవెళ్ళి మంచి ఇల్లు కుదుర్చుకొని కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చేసి మళ్ళీ వచ్చి తీసుకొని వెళతానుగా' అన్నాడు మూర్తి.

'మారాముచేస్తే ఎట్లా చెప్పు. మా మంచి పాపాయి మా చిట్టి పాపాయివి కదూ' అంటూ బుజ్జగించాడు.

అంతా కలిసి స్టేషనుకు వెళ్ళారు. ప్రియ

చిత్రమైనదీ విధివిధానం

...ని వీడిపోయిన ప్రేయసిలా రైలు కూత కూసి బయలుదేరింది భారంగా.

విధి విచిత్రమైంది. భగవంతుని లీలలు ఎవరికీ అర్థంకావు. చిన్న పిల్లలు వినోదంకోసం రంగు రంగుల సీతాకోకచిలుకలని పట్టుకొని రెక్కలు విరిచి దారముతో కట్టి హింసిస్తూ వుంటారు. దేవుడూ అంతేనేమో. కాకపోతే తన ఆనందంకోసం మానవుల ప్రాణాలతో చెలగాట మాడతాడా.

మూర్తి ప్రయాణిస్తున్న రైలు ప్రమాదానికి గురైంది. ప్రమాదంలో మూర్తి ప్రాణాలను కోల్పోయాడు. తన ఆశాసౌధాలన్నీ కూలిపోయినాయి. తన బ్రతుకు బండలైంది. అంతా శూన్యం. విధిరాతను ఎవరు తప్పిస్తారు.

కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకుంది సుజాత.

పూర్వపు చిలిపితనం లేదు. ఉదాసీనంగా వుంటోంది. కాలచక్రంలో రెండు సంవత్సరాలు గడిచిపోయినాయి. నాన్నగారి బలవంతంమీద కాలేజీలో చేరింది. భారంగా నడుస్తోంది కాలము.

మనసు బాగుండనప్పుడల్లా అట్లా పార్కుకు వెళ్లి ఏకాంతంలో ఊరట పొందుతుండేది. జనసంచారం తక్కువగా ఉండటంవలన ఎప్పుడువెళ్లినా అదేప్రదేశంలో కూర్చునేది. అనేకసార్లు తను ఆపిచ్చివాడు అక్కడ తారసిల్లడం జరిగింది. వాడు ఆప్రక్కనే కొంచెము దూరములో కూర్చుని ఏదో గొణుగుకుంటుండేవాడు. ఆ పిచ్చివాడిని చూస్తుంటే జాలికలిగేది సుజాతకు. బహుశః తనలాంటి నిర్భాగ్యుడై వుంటాడని వేడిగా నిట్టూర్చేది.

'ఏమిటా ముసి ముసినవ్వులు. ఇదిక్లాసు. ఆడపిల్లలైతేమాత్రం క్లాసులో మీకు ప్రత్యేకతేమీ లేదు. అంతా సమానమే. ఈసారి క్షమిస్తున్నాను. మళ్ళీ ఇట్లాజరిగితే బయటకు పంపించవలసి ఉంటుంది. మీ ఇష్టం' అంటున్నాడు గట్టిగా పిచ్చివాడు.

'ఏమిటీ పిచ్చివాడి వింతధోరణి' అని ఆశ్చర్యపడింది సుజాత.

'చదువుకున్నవాడికిమల్లేనే వున్నాడు. ఏం చేస్తాం విధిరాత!' అని సమాధానపరుచుకుంది.

రోజులు గడుస్తున్నాయి. ఆవేళ ఆదివారం. కాలేజీ లేదు. ఇంట్లోనే వుంది సుజాత. ఏమీ తోచటంలేదు. అట్లా కమలా వాళ్ళింటికి వెళ్ళి అటునుంచి మ్యాటనీకన్నా వెళదామా అనుకొంది. ఇంతలోనే ఆకాశం మేఘావృతమైంది. కారుమబ్బులు దట్టంగా వ్యాపించినాయి. జల్లుగా ప్రారంభమైన వాన కుండపోతగా కురవటం ప్రారంభించింది.

ఏడైంది. వాన కురుస్తూనే వుంది ఏకధాటిగా. వీధులన్నీ జలమయం. లైట్లులేవు. అంధకారబంధురంగా వుంది.

'అమ్మా' అన్న కేక వెంటనే పెద్ద పెట్టున మూల్గు వినవచ్చింది. సుజాత నాన్నగారు ప్రక్కభాగంలో ఉన్నాయన బయటికి పరుగెత్తుకొచ్చారు. తమయింటి పిట్టగోడ విరిగి దారిన పోతున్న మనిషిపై బడింది. తలకు బలమైన గాయం తగిలింది. నెత్తురు వరదలై వాననీటి ఎరుపుదనాన్ని ఎక్కువ చేస్తోంది. ఇంటిలోపలికి తీసుకొచ్చి పడుకోబెట్టారు. స్పృహలేదు. పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి డాక్టరును తీసుకొచ్చారు. ఇంజక్షను యిచ్చి గాయమునకు కట్టు కట్టాడు డాక్టరు.

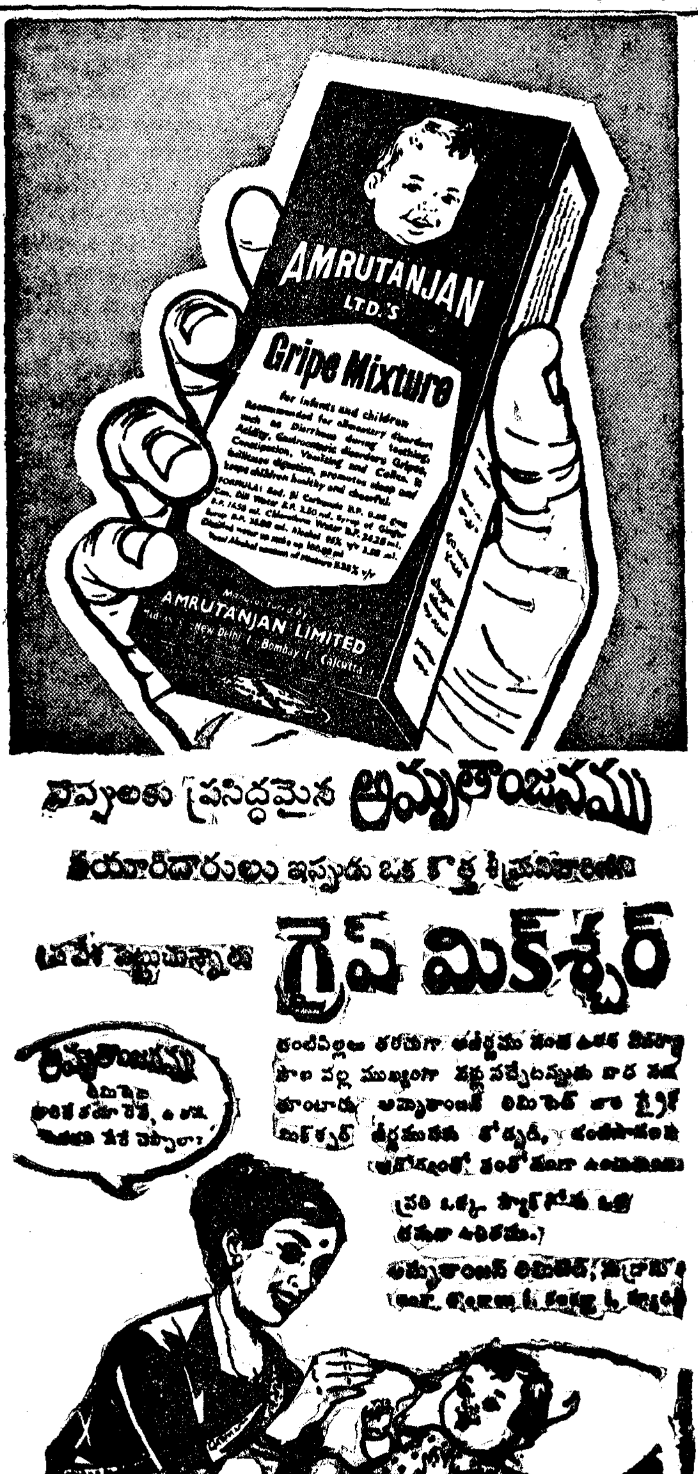

'నెత్తురు ఎక్కువగా పోవటంవలన స్పృహ రావటానికి రెండు మూడు గంటలు పట్టవచ్చు. ప్రాణానికి వచ్చిన భయంలేదు. జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి చూస్తూ వుండండి. మళ్ళీ ఉదయమే వస్తాను. అవసరమైతే కబురు పంపించండి' అని లేచాడు డాక్టరు.

అందరు కనిపెట్టుకొని కూర్చున్నారు ఆదుర్దాగా. ఇంకా స్పృహ రాలేదు. 'సుజా నువ్వు కాసేపు ఇక్కడ కూర్చోమ్మా. కొంచెము ఎంగిలిపడి వస్తా'మని లేచారు అయిష్టంగానే.

సుజాత పరిశీలనగా అతనివంక చూచింది.

'అవును. అతనే—ఆ పిచ్చివాడే. ఏమిటీ విచిత్రసంఘటన' అనుకొంది. ఏమీ పాలు పోవటంలేదు. అతనిని చూస్తుంటే పరిచయస్తులను చూస్తున్నట్లేవుంది. ఏమీ అర్థం కావటంలేదు. అయోమయంగావుంది.

'ఎట్లాగైనా అతనిని బ్రతికించు దేవుడా' అని ప్రార్థించింది. ఎందుకో తనకు తెలియదు.

'ఏమండీ వెంటనేవచ్చి తీసుకొని వెళతానని చెప్పి యిప్పుడా రావటం' అంది కోపం అభినయిస్తూ.

'అదికాదు సుజా. ఇల్లు దొరకాల. సెలవు యివ్వాల' అంటూ వడిలోకి తీసుకొన్నాడు.

మూర్తిఒడిలో ఒరిగిపోయింది.

కల కరిగిపోయింది. త్రుళ్ళిపడిలేచింది సుజాత. కళ్ళు చెమర్చినాయి. ప్రక్క గదిలోనుంచి మూలుగు వినపడుతోంది. 'హమ్మయ్య' అనుకొంది. టైము చూస్తే నాలుగైంది.

తెల్లవారింది. వాన పూర్తిగా వెలిసింది. మరుగునపడిన సూర్యభగవానుడు బయల్పడటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

'ఆ అబ్బాయి! తెల్లవారుఝామునే నిద్రపట్టింది. దూడమ్మా లేచావేమా. కొంచెము కాఫీ తీసుకొనివెళ్ళి యిద్దువుగాని' అంది సుజాతతల్లి.

గదిలోకి అడుగుపెట్టింది. అతను గోడవైపుతిరిగి పడుకున్నాడు.

'ఏమండీ' అంది మెల్లగా.

ప్రక్కకు వత్తిగిలి యిటు తిరిగాడు. సుజాత ముఖంలోకి క్షణకాలం చూచాడు.

'సుజా' అన్నాడు గాద్గదికంగా.

సుజాత తెల్లబోయింది. పరిచయమైన గొంతు వినిపించింది.

'నె-నె-నేను నీమూర్తిని' అన్నాడు పెసల్చుకుంటూ.

అంతా అయోమయంగా వుంది. ఏమీ అర్థం కావటంలేదు. 'ఎందుకీపరీక్ష. ఇంకెక్కడి నా మూర్తి' అనుకొంది సుజాత. అప్రయత్నంగా కన్నీటిబిందువులు రెండు రాలాయి.

'ఏమిటి సుజా. ఎందుకు కన్నీరు కారుస్తావు? నేనిప్పుడు ఎక్కడ వున్నాను? ఇక్కడికెలా వచ్చాను? అబ్బా ఏమిటీ గాయం?,అన్నాడు మూలుగుతూ.

ఇంతలో సుజాత తల్లిదండ్రులు వచ్చారక్కడికి.

'మామగారు' అన్నాడు బాధతో.

అంతా నిర్విణ్ణులైనారు. తెల్లబోయి ఒకరిమొగము ఒకరు చూచుకొన్నారు. ఎవరికీ ఏమీ అర్థంకాలేదు.

'ఎవరీతను. ఇట్లా మాట్లాడుతాడేమిటి. పాపం ఎవరనో పొరబడ్డాడు. మతి భ్రమించి నట్లుంది.'

'ఏమిటీ నేను పొరబడ్డాను. ఈమె నా భార్య సుజాతకాదు' అన్నాడు తీక్షణంగా.

గాలికి గదిలో క్యాలెండరు రెప రెపలాడింది. అటువైపు చూచాడు.

'ఆ...ఏప్రిల్ అరవైయ్యా...జూన్ పద్దెనిమిదినిగదా మద్రాసుకు బయలుదేరింది... రైలుప్రమాదంనుంచి బ్రతికి బయటపడ్డానా- నాకు తెలియకుండానే అరవై వచ్చేసిందా- ఇదంతాకల కాదుగదా' అని గొణుక్కోసాగాడు.

సుజాతలో ఆవేదన ఎక్కువైంది. కన్నీరు ధారలు గట్టింది. పరిస్థితి అగమ్యగోచరంగా వుంది.

'ఆ అర్థమైంది' అన్నారు అప్పుడే అక్కడకు వచ్చి సంభాషణ వింటూన్న డాక్టరుగారు.

'ఇతనికి రైలు ప్రమాదంలో మెదడునకు బలమైనగాయము తగిలి వుంటుంది. బ్రతికి బైటపడ్డాడుగాని పూర్వస్మృతిని గోల్పోయి వుంటాడు. మళ్ళీ అక్కడే యిప్పుడు దెబ్బతగిలి వుండటంవల్ల పూర్వస్మృతి పొందినట్లు కనబడుతున్నాడు.' అన్నారు డాక్టరు.

'నిజమే కావచ్చు. కాని యితను మా మూర్తి ఎట్లా అవుతాడు. పొరబడుతున్నట్లున్నాడు. ఈ నాచేతులతో నేనే గదా దహనసంస్కారము చేసి వచ్చాను'అన్నాడు సుజాత తండ్రి.

'నేను బ్రతికి వుండగానే నాకు దహన సంస్కారము చేశారా'అన్నాడు విరక్తిగా.

'అంతా విచిత్రంగా వుంది. రైలు ప్రమాదం సంగతి తెలియగానే ప్రమాదం జరిగినచోటికి వెళ్ళాను. ప్రాణాలు కోల్పోయిన వారినందరిని వారి బంధువు లెవరైనా వస్తే అందచేయటానికి అక్కడే వుంచారు. అటు వెళ్లి చూచాను. గుండె ఆగిపోయింది. మా మూర్తికోటును ఆనవాలు పట్టాను. ముఖము పూర్తిగా వికలమై రూపు మారిపోయింది ఆనవాలు పటలేనంతగా.కోటు జేబులో పర్సుదొరికింది. అందులో మూర్తి ఎడ్రసు కార్డు వుంది. ఒక కాలు ఒక చెయ్యి పోయినాయి. గుండె దిటవుచేసుకొని దహన సంస్కారముచేసి తిరిగి వచ్చాను. మన పిచ్చిగాని యింకా మూర్తి బ్రతికివున్నాడా' అన్నాడాయన.

'అవును తప్పకుండా మీపిచ్చే. పరిస్థితి యిపుడర్థమైంది' అని చెప్పటం ప్రారంభించాడు మెల్లగా.

'నేనెక్కిన కంపార్టుమెంటులో ఎవ్వరూ లేరు. రోజంతా అటు యిటూ తిరిగి అలసిపోయి వుండటంవల్ల నిద్ర తూగుతోంది. ఉక్కగా వుండటంవల్ల కోటుతీసి ప్రక్కన పెట్టి కూర్చొన్నాను. ఇంతలో కునుకు పట్టింది. మెలకువ వచ్చేటప్పటికి క్రొత్తగా ఎక్కిన ప్రయాణీకులతో కోలాహలంగా వుంది. ప్రక్కకు చూచాను. కోటు కనబడలేదు. గాబరాగా అంతా కలయచూసాను. ఫలితం శూన్యం. ఇంతలో పెద్ద చప్పుడు. భూమి తలక్రిందులౌతున్నట్లనిపించింది. పెట్టెలోనుంచిదూకటానికిప్రయత్నించాను. తలకుబలమైన దెబ్బతగలటం మాత్రము లీలగా గుర్తుంది. తరువాత నాకు ఏమి జరిగిందో తెలియదు. స్పృహ వచ్చేటప్పటికి యిక్కడ వున్నాను.

ఒక అభాగ్య జీవికి దహన సంస్కారము చేసి పుణ్యంకట్టుకొన్నారన్నమాట'అన్నారు డాక్టరు సుజాత తండ్రివైపు తిరిగి.

ఆనందంతో అందరికళ్లు చమర్చాయి.

'సుజా' అన్నాడు జుట్టు నిమురుతూ మూర్తి.

కర్మసాక్షి తన ధవళకిరణములతో వారి నాశీర్వదించాడు.

★

మాస్టారు— ఒకడు మన గూడెంనుంచి సైకిల్ మీద నల్లజర్ల వెళ్ళడానికి 80 నిముషాలు పట్టింది. మన గూడెముకు తిరిగి రావడానికి గంటా ఇరవై నిముషాలు పట్టింది. ఎందుచేతనో చెప్పు.

గోపి— వెళ్ళేటప్పుడు వాలు గాలి, వచ్చేటప్పుడు ఎదరగాలి కారణమండి.

మాస్టారు— రాముా, నువ్వు చెప్పరా?

రాము— సైకిల్ చెయిను వదులు అయి ఉంటుంది సార్ !

- కాదూరి దుర్గాప్రసాద్
(తాడేపల్లిగూడెం).